

Voorwoord

Versobering fiscale regelingen voor ondernemers

Het kabinet wil enkele fiscale regelingen laten verdwijnen. Enerzijds willen ze de belastingssystematiek vereenvoudigen. Anderzijds heeft vaders staat zijn geld hard nodig.

De middelingsregeling bestaat sinds de Wet inkomstenbelasting 1964, maar per 1 januari 2023 verdwijnt de regeling. Volgens de overheid bereikt de regeling zijn doel niet, omdat maar weinig mensen er gebruik van maken. Het laatste tijdvak om mogelijk te middelen, zoals het er nu uit ziet, 2022-2024. De ondernemersaftrek wordt stapsgewijs afgebouwd naar € 700 in 2027. Het kabinet wil het verschil tussen werknemers en ondernemers hiermee verkleinen.

Daarnaast gaat de regeling van de fiscale oudedagsreserve verdwijnen. Dat betekent dat vanaf volgend jaar attenter omgegaan moet worden met mogelijkheden om aftrekposten voor een inkomensvoorziening te benutten.

Vooralsnog lijkt het erop dat het kabinet de landbouwregeling en bedrijfsopvolgingsregeling ongemoeid laten. Wel worden beide regelingen geëvalueerd, en de kans is reëel dat de komende jaren de regelingen versoberd gaan worden.

Het grootste gejojo vindt plaats bij de vennootschapsbelasting. Waar twee jaar geleden de tarieven daalden en de eerste schijf fors verhoogd werd, wil het kabinet het komend jaar de drempel van de eerste schijf weer aanzienlijk verlagen en het tarief fors verhogen.

Genoeg fiscale stof om de herfst mee in te gaan.

Erik Verhoeven

In deze nieuwsbrief:

Bedrijfsvoering	
Beleid LNV	2
Handhaving verzekeringsplicht landbouw- voertuigen	7
Fiscaal	
Miljoenennota en belastingplan 2023	2
Arbeidsvergoeding kan niet hoger zijn dan de winst	6
GLB	
Tijdelijke vrijstelling GLMC's 7 & 8	3
Juridisch	
Gebruik grond door zorgboerderij is geen pacht	5
Geen stikstofgat bij rundvee	6
Onterechte afwijzing handhavingsverzoek bemesten gronden	7
Mestwetgeving	
Derogatie eindigt in 2025	3
Vrijstelling zoogkoeienhouderij in wet geregeld	4
Wijzigingen uitrijden mest	4
Verplichte gewasrotatie met rustgewassen op zand en löss	5
Geen openstelling fosfaatbank in 2023	5
Ruimtelijke ordening en milieu	
Gevolgen uitspraak Raad van State over Rav-factoren	6
Subsidie	
Hoge energieprijzen, terugbetaling voorschot SDE	5
Belangrijke data	8

Miljoenennota en Belastingplan 2023

Het kabinet heeft op Prinsjesdag de Miljoenennota en het Belastingplan 2023 bekend gemaakt. De belangrijkste voorgestelde maatregelen die (land- en tuinbouw)ondernemers (kunnen) raken zijn:

Vennootschapsbelasting

De eerste belastingschijf in de vennootschapsbelasting gaat in 2023 omlaag van € 395.000 naar € 200.000. Het tarief in de eerste schijf gaat omhoog van 15% naar 19%.

IB: beperking aftrek ondernemingsfaciliteiten

De aftrekposten voor ondernemers in de inkomstenbelasting worden de komende jaren versoerd. Deze zijn met ingang van 2023 nog maar aftrekbaar tegen de laatste tariefschijf van 36,93% (2022: 40%). Deze aftrekbeperking geldt voor de volgende aftrekposten:

- zelfstandigenaftrek;
- aftrek voor speur- en ontwikkelingswerk;
- meewerkaftrek;
- startersaftrek bij arbeidsongeschiktheid;
- stakingsaftrek;
- mkb-winstvrijstelling.

IB: verlagen zelfstandigenaftrek

Het kabinet wil de zelfstandigenaftrek vanaf 2023 versneld afbouwen tot € 900 in 2027. In 2023 bedraagt deze aftrek voor ondernemers die voldoen aan het urencriterium € 5.030 (2022: € 6.310). Doel van de verlaging is het verkleinen van de fiscale verschillen tussen werknemers en zelfstandigen.

IB: afschaffing fiscale oudedagsreserve (FOR)

Op dit moment hebben ondernemers de mogelijkheid een deel van de winst te reserveren voor hun pensioen. Vanaf 2023 is toevoeging niet meer mogelijk. Het reeds opgebouwde bedrag blijft staan. Afbouw hiervan – bijvoorbeeld bij staking onderneming - is mogelijk op basis van de huidige regels.

IB: afschaffing middelingsregeling

De middelingsregeling maakt het mogelijk pieken en dalen in het inkomen af te vlakken door de belasting te berekenen over het gemiddelde inkomen van drie jaar. Voorgesteld wordt om de middelingsregeling per 1 januari 2023 af te schaffen, maar nog wel overgangsrecht op te nemen voor jaren na 2022, mits ook 2022 in het middelingstijdvak wordt betrokken. Dit betekent dat middelen over een middelingstijdvak met alleen kalenderjaren vanaf 2023 niet meer mogelijk is. Het laatste tijdvak waarover nog kan worden gemiddeld zijn de kalenderjaren 2022, 2023 en 2024.

Verhoging budget EIA, MIA en VAMIL

Het budget voor de energie-investeringsaftrek (EIA), de milieu-investeringsaftrek (MIA) en de willekeurige afschrijving milieu-investeringen (VAMIL) wordt verhoogd met € 150 miljoen om zo verduurzaming te stimuleren en de energieafhankelijkheid van bedrijven te verminderen.

Beleid LNV

Op Prinsjesdag is de begroting 2023 van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) gepubliceerd, waarin ook het beleid voor de komende jaren is vermeld.

In de begroting stellen de ministers dat het weer in balans brengen van landbouw en natuur om ingrijpende keuzes vraagt. Boeren hebben vooral behoefte aan duidelijkheid. Een nieuwe balans vraagt ook om een nieuw verdienmodel. De positie van de boer in de keten moet versterkt worden. Daar heeft iedereen een bijdrage in, de boeren, de overheid en alle partijen die producten leveren aan en afnemen van boeren, zoals voerleveranciers, verwerkers, banken en supermarkten. De komende periode zal hier invulling aan worden gegeven, maar hoe vermelden de ministers niet.

Vervolgens gaan de ministers in op de bedragen die voor 2023 in de begroting zijn opgenomen:

- € 340 miljoen is gereserveerd voor verduurzaming van de veehouderij en het verminderen van de stikstofdepositie door middel van vrijwillige beëindigingsregelingen.
- € 29 miljoen is beschikbaar voor de Subsidiemodule brongerichte verduurzaming stal- en managementmaatregelen. Veehouders kunnen hiermee innovatieve technieken en managementmaatregelen ontwikkelen en deze vervolgens breder toepassen. Dit moet resulteren in een vermindering van de uitstoot van ammoniak, methaan, geur en fijnstof. Daarbij is er ook aandacht voor verbetering van dierenwelzijn en brandveiligheid.
- € 77 miljoen is gereserveerd voor de glastuinbouw, weerbare planten en teeltsystemen. Een groot deel daarvan is bestemd voor subsidies op het terrein van energiebesparing en duurzame energie in de glastuinbouw.

- Er is tot en met 2035 € 24,3 miljard beschikbaar in een Transitiefonds voor de samenhangende aanpak van stikstof, water en klimaat en voor de transitie van de landbouw in het landelijk gebied. Om provincies al in 2022 en 2023 tegemoet te komen en de aanpak te versnellen is € 504 miljoen vrijgemaakt.
- In 2023 wordt € 250 miljoen beschikbaar gesteld voor legalisatie van PAS-meldingen. Hiermee kunnen provincies maatregelen nemen om stikstof te reduceren, zodat stikstofruimte ontstaat waardoor ondernemers met een PAS-melding een natuurvergunning kunnen krijgen.

Derogatie eindigt in 2025

Nederland heeft toestemming gekregen om nog vier jaar derogatie toe te passen, maar de extra plaatsingsruimte voor graasdiermest bovenop de reguliere norm van 170 kg stikstof per hectare wordt wel stapsgewijs afgebouwd. De derogatie eindigt daarmee in 2025. Voor dit jaar zijn de voorwaarden volgens de conceptbeschikking van de Europese Commissie nog gelijk aan de voorgaande jaren.

Tabel: hoogte derogatienorm (kg stikstof per ha)

Jaar	Gebied A	Gebied B
2022	230	250
2023	220	240
2024	210	230
2025	190	200
2026	170	170

Tot gebied A behoren de door nutriënten verontreinigde gebieden. Voor 2022 betreft dit het centrale en zuidelijke zandgebied en het lössgebied. Aanwijzing voor 2023 moet nog plaatsvinden. De overige gebieden horen tot gebied B.

Er zullen in de derogatiebeschikking substantiële aanvullende voorwaarden worden opgenomen om te borgen dat de geïntegreerde gebiedsgerichte aanpak ook daadwerkelijk tot resultaat leidt en de waterkwaliteitsopgave tijdig zal worden gerealiseerd. Vanaf 2023 zal Nederland bijvoorbeeld verontreinigde gebieden moeten aanwijzen, waar de derogatie sneller zal worden afgebouwd en waar aanvullende eisen worden gesteld, zoals een verlaging van de stikstofgebruiksnormen vanaf 2025. Ook zullen de stikstofproductieplafonds worden bijgesteld in lijn met verwachte resultaten van de maatregelen uit het 7e actieprogramma Nitraatrichtlijn en het Addendum. Tevens wordt de regelgeving ten aanzien van bufferstroken aangepast in lijn met het nieuwe GLB.

Ten aanzien van de handhaving zal de uitvoering van de versterkte handhavingsstrategie mest worden vervolgd.

Een deel van de aanvullende voorwaarden zal ook gelden voor boeren die niet deelnemen aan derogatie. De details zullen pas bekend worden nadat de derogatiebeschikking definitief is vastgesteld. Deze wordt momenteel opgesteld door de Europese Commissie en zal in oktober worden gepubliceerd. Dan zal duidelijk worden hoe de aanvullende voorwaarden er precies uit zien.

Transitietegemoetkomingsregeling

Het kabinet heeft als onderdeel van de transitie van het landelijk gebied het voornemen om een tijdelijke regeling te treffen, die voorziet in een transitie-tegemoetkoming aan landbouwers die in 2021 een derogatievergunning hadden. Deze tegemoetkoming compenseert een gedeelte van de extra kosten die deze ondernemers moeten maken vanwege de afbouw van de derogatie, om zeker te stellen dat zij grasland behouden. De transitieregeling heeft een looptijd van maximaal drie jaar. Het gaat om een vergoeding van gemiddeld ongeveer € 2.500 per derogatiebedrijf per jaar. De regeling wordt uitgevoerd door RVO.

Tijdelijke vrijstelling GLMC's 7 & 8

In het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB), ingaande op 1 januari 2023, gelden negen Goede landbouw- en milieucondities (GLMC's) waaraan moet worden voldaan voor het ontvangen van de basispremie, de herverdelingssteun, de eco-premie en de extra betaling voor jonge landbouwers.

In verband met de oorlog in Oekraïne en de daaruit voortvloeiende problemen met de voedselzekerheid gelden er in 2023 vrijstellingen voor twee GLMC's.

Volgens GLMC 7 moet er op bouwland ieder jaar een ander gewas geteeld worden (rotatieplicht). Deze plicht gaat pas in 2024 in. In 2024 moet een ander gewas dan in 2023 geteeld worden, tenzij er sprake is van een tussentijdse volgteelt van een andere gewassoort. Op zand- en lössgrond gaat de verplichting om één keer per vier jaar een rustgewas te telen wel in 2023 in, omdat dit een verplichting is die voortvloeit uit het 7e Actieprogramma Nitraatrichtlijn.

Ook voor GLMC 8 (inzetten 4% van het bouwland als niet-productief areaal) geldt in 2023 een vrijstelling, maar het is nog niet duidelijk hoe deze eruit ziet.

Vrijstelling zoogkoeienhouderij in wet geregeld

Zoogkoeien vallen niet onder het stelsel van fosfaatrechten. Voor vrouwelijk jongvee van zoogkoeien dat bestemd is om een kalf te krijgen, moet men echter wel over fosfaatrechten beschikken. Hiervoor bestond een tijdelijke vrijstellingsregeling, welke nu in de wet is opgenomen. In de definitieve vrijstellingsregeling is ook een regeling voor bedrijfsoverdrachten opgenomen.

Voorwaarden deelname vrijstellingsregeling

Zoogkoeienhouders kunnen onder de volgende – niet gewijzigde – voorwaarden deelnemen aan de vrijstellingsregeling:

1. op het bedrijf mogen geen melk- of kalfkoeien of vrouwelijk jongvee voor de melkveehouderij worden gehouden;
2. er mogen geen vrouwelijke runderen worden ingeschaard van of uitgeschaard naar een landbouwer die niet is vrijgesteld;
3. de vrouwelijke runderen op het bedrijf mogen nadien niet op een ander bedrijf worden gehouden dat melk produceert voor consumptie of verwerking;
4. er moet melding worden gedaan van het vervallen van alle toegekende fosfaatrechten (ook van een ander bedrijf waarvan men in de afgelopen drie jaar bestuurder was). Wanneer een deel van deze rechten is verkocht, moeten deze eerst weer teruggekocht worden.

Als op enig moment in een kalenderjaar niet aan de criteria voor vrijstelling wordt voldaan, is deze niet van toepassing en zal het bedrijf over voldoende fosfaatrechten moeten beschikken.

Aanmelding vrijstellingsregeling

Om van de vrijstellingsregeling gebruik te kunnen maken zal men zich in het jaar voorafgaand aan het jaar van deelname moeten aanmelden bij RVO, namelijk uiterlijk 1 november in het geval er fosfaatrechten moeten komen te vervallen en anders uiterlijk 1 december.

Bedrijven die zich reeds in een eerder jaar hebben aangemeld voor de vrijstellingsregeling, hoeven dat niet weer opnieuw te doen.

Bedrijfsoverdrachten

De vrijstelling kan bij bedrijfsoverdrachten onder voorwaarden worden overgedragen:

- Het overdragende bedrijf doet al mee met de vrijstelling en voldoet aan de voorwaarden op het moment van overdracht;
- Het overnemende bedrijf voldoet aan de voorwaarden voor de vrijstelling en blijft hieraan voldoen;
- Het gaat om een gehele bedrijfsoverdracht, dus geen (af)splitsing;
- Let op! Het overnemende bedrijf moet zich binnen 30 dagen na de bedrijfsoverdracht aanmelden voor de vrijstelling.

Wijzigingen uitrijden mest

In het Besluit gebruik meststoffen staan voorschriften voor het gebruik van meststoffen. De minister van LNV en de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat hebben in juli een ontwerpbesluit tot wijziging van dit besluit gepubliceerd, waarin een deel van de maatregelen uit het 7^e actieprogramma Nitraatrichtlijn zijn opgenomen die per 1 januari 2023 ingaan. Het gaat om de maatregelen over het uitrijden van mest en de rotatie met rustgewassen.

De volgende wijzigingen worden doorgevoerd in de regels voor het uitrijden van mest:

- Voor grasland en bouwland op zand- en lössgronden wijzigt de uitrijdperiode van vaste strotijke mest van 1 februari tot en met 1 september naar 1 januari tot en met 1 september;
- Op bouwland mag pas vanaf 16 maart (was 16 februari) drijfmest of vloeibaar zuiverings-slib gebruikt worden. Voor enkele aangewezen gewassen zoals boerenkool en broccoli is uitrijden vanaf 16 februari toegestaan, mits dit uiterlijk 14 februari gemeld wordt. Deze gewassen worden aangewezen in de Uitvoeringsregeling gebruik meststoffen. De meldplicht voor de teelt van maïs op zand- en lössgrond komt hiermee te vervallen.

Verplichte gewasrotatie met rustgewassen op zand en löss

In het ontwerpbesluit tot wijziging van het Besluit gebruik meststoffen is ook opgenomen dat op landbouwgrond, gelegen op zand- en lössgrond, per aaneengesloten periode van vier kalenderjaren, gerekend vanaf 1 januari 2023, ten minste gedurende één kalenderjaar en uiterlijk het vierde kalenderjaar, een rustgewas geteeld moet worden. Tot de rustgewassen behoren onder meer granen (m.u.v. maïs) en grassen.

Aan deze verplichting kan elke landbouwer die op de desbetreffende grond landbouw uitoefent voldoen, maar indien daaraan gedurende de eerste drie kalenderjaren van een periode niet is voldaan, berust de verplichting op de landbouwer die in het vierde kalenderjaar de grond in gebruik heeft. Bij wijziging van gebruiker van een perceel, zal de nieuwe gebruiker dus moeten nagaan welke gewassen de voorgaande jaren zijn geteeld.

Er gelden uitzonderingen voor teelten van gewassen die meer dan vier jaar onafgebroken op een perceel staan en voor de teelt van gewassen overeenkomstig de biologische productiemethode.

Gebruik grond door zorgboerderij is geen pacht

Een zorgboerderij had grond en opstallen in gebruik gekregen van een landgoed. Op een gegeven moment wilden partijen het gebruik schriftelijk vastleggen, [maar ontstond er verschil van mening over of sprake was van pacht of van huur.

Het landgoed wilde het gebruik vastleggen in een huurovereenkomst, omdat er geen sprake zou zijn van bedrijfsmatige landbouw. Volgens de zorgboerderij was er echter sprake van pacht. De activiteiten overstegen het karakter van een hobby- of kinderboerderij, de agrarische omzet was substantieel en structureel van karakter, er werd aanzienlijk geïnvesteerd en er was geen sprake van een verliesgevende agrarische activiteit. De eigenaar van de zorgboerderij was hierop fulltime werkzaam.

De pachtkamer oordeelde dat de agrarische activiteiten beperkt waren en zowel feitelijk als qua gerealiseerde omzet ondergeschikt waren aan de zorgverlenende activiteiten. Het telen van gewassen en het houden van vee geschiedde primair ten behoeve van de zorg en niet omwille van daarmee te genereren winst. De gedane investeringen, bijvoorbeeld in de stal, moesten dan ook worden beschouwd als te zijn gericht op de zorgonderneming.

Er was geen sprake van een complex van economische activiteiten, gericht op winst door uitoefening van landbouw. De tussen partijen gemaakte afspraken konden daarom volgens de pachtkamer niet worden aangemerkt als pachtovereenkomst.

Geen openstelling fosfaatbank in 2023

De minister van LNV heeft besloten de fosfaatbank dit jaar niet open te stellen voor ontheffingen die per 1 januari 2023 zouden ingaan. Volgend jaar zal opnieuw beoordeeld worden of openstelling kan plaatsvinden met ontheffingen geldend per 1 januari 2024.

De fosfaatbank heeft als doel de grondgebondenheid in de melkveehouderij te bevorderen. Dit gebeurt door fosfaatrechten vanuit de fosfaatbank via een lotingsysteem weer ter beschikking te stellen aan de sector, in de vorm van tijdelijke ontheffingen met een duur van vijf jaar. Om de grondgebondenheid te bevorderen, kunnen alleen bedrijven die grondgebonden zijn een aanvraag indienen en krijgt een 'jonge' grondgebonden landbouwer bij de loting een dubbele kans om ingeloot te worden. De fosfaatbank wordt 'gevuld' door de afroaming (10%) bij overdracht van fosfaatrechten.

De belangrijkste overweging om de fosfaatbank nu niet open te stellen is dat er op dit moment geen ruimte is om (tijdelijke) ontheffingen toe te kennen, zonder dat het totaal aantal productiemiddelen (=fosfaatrechten in de markt plus verleende ontheffingen in het kader van bezwaar- en beroepsprocedures) het wettelijk vastgelegde sectorale fosfaatproductieplafond van 84,9 miljoen kilogram overschrijdt.

Een andere overweging is dat de minister wil voorkomen dat door invoering van de teeltvrije zones, welke is voorzien voor 2023, de verleende ontheffingen uit de fosfaatbank naar beneden moeten worden bijgesteld als bij controle blijkt dat men vanwege de teeltvrije zones niet voldoet aan de vereiste grondgebondenheid.

Hoge energieprijzen, terugbetaling voorschot SDE

De hoge elektriciteitsprijzen hebben ook grote gevolgen voor ondernemers die subsidie krijgen via de regeling Stimulering Duurzame Energieproductie (en Klimaattransitie), de SDE+(+).

De hoogte van de subsidie is gekoppeld aan de gemiddelde marktwaarde voor elektriciteit. Hoe hoger de marktwaarde, hoe minder subsidie. Er wordt dan namelijk meer ontvangen van de energieafnemer.

SDE-aanvragers ontvangen ieder jaar een voorschot. Na afloop van het jaar vindt er een correctie plaats op basis van de marktwaarde en de productiegegevens. Door de hoge elektriciteitsprijzen is de kans groot dat er te veel subsidie is ontvangen en er terugbetaald moet worden. Gezien de huidige marktprijzen kan dit oplopen tot het gehele voorschot.

Geen stikstofgat bij rundvee

In de praktijk komt het regelmatig voor dat bij de afwerking van de mestboekhouding over een bepaald jaar blijkt dat er geen sprake is van een fosfaatoverschot, maar wel van een stikstofoverschot. Vaak blijkt dan dat de stikstof/fosfaat-verhouding in de afgevoerde mest lager is dan de verhouding hiervan in de productie. De verklaring hiervoor is dat de daadwerkelijke stikstofvervluchtiging hoger is dan waarmee forfaitair rekening wordt gehouden in de mestberekening. Voor varkens- en pluimveebedrijven mag er dan met een zogenaamd stikstofgat gerekend worden, waardoor het stikstofoverschot lager uitvalt.

Voor graasdieren, waaronder rundvee, wil RVO nog steeds geen stikstofgat toepassen. Tot op heden is de rechter het hiermee eens, ook onlangs.

In een beroepszaak naar aanleiding van het opleggen van meerdere mestboetes, onder meer vanwege het overschrijden van de mestgebruiksnormen, beriep een melkveehouder zich op het stikstofgat. De rechtbank was het echter eens met RVO dat er geen aanleiding was voor toepassing hiervan.

In de BEX-berekening wordt juist wel rekening gehouden met bedrijfsspecifieke omstandigheden. De enkele stelling van de veehouder dat de BEX-berekening weliswaar meer gedifferentieerd is, maar dat daarin nog steeds niet met alle factoren rekening wordt gehouden, achtte de rechtbank onvoldoende om te twijfelen aan de juistheid van de BEX-berekening.

Arbeidsvergoeding kan niet hoger zijn dan de winst

Een belastingplichtige exploitante in maatschapsverband met haar partner en dochter een geitenhouderij. Daarnaast werkte zij nog elders in loondienst. In 2017 bedroeg, na aftrek van een rentevergoeding voor de maten over het ingebrachte kapitaal, de resterende, nog te verdelen winst van de maatschap € 3.977. De maten kenden een arbeidsvergoeding van € 30.000 toe aan de partner van belastingplichtige, zijnde ongeveer het bedrag dat belastingplichtige als loon ontving.

Bij het vaststellen van de belastingaanslagen hanteerde de belastinginspecteur echter een lagere arbeidsvergoeding, namelijk € 3.977. In geschil voor de rechtbank was of de inspecteur mocht uitgaan van een lagere arbeidsvergoeding. Volgens belastingplichtige was de overeengekomen arbeidsvergoeding zakelijk. De inspecteur was van mening dat deze onzakelijk was en alleen ingegeven door fiscale overwegingen (terugbetalen ingehouden loonbelasting, red.).

De rechtbank oordeelde dat alleen daadwerkelijk gerealiseerde winst belast kan worden, en in het verlengde daarvan ook alleen daadwerkelijk gerealiseerd verlies in aanmerking kan worden genomen. Dat belastingplichtige vond dat haar partner recht had op meer winst dan door hun gezamenlijke onderneming gerealiseerd was, omdat hij meer arbeid had verricht ten behoeve van die onderneming, deed daar niet aan af. De (meer)arbeid die de partner van belastingplichtige ten behoeve van de maatschap had verricht had nu eenmaal in 2017 niet geleid tot een hoger bedrag aan winst. De rechtbank was daarom van oordeel dat de belastinginspecteur ten behoeve van de fiscale winstberekening terecht de arbeidsvergoeding voor de partner van belastingplichtige had beperkt tot € 3.977. De zakelijkheid van de overeengekomen arbeidsvergoeding behoefde verder niet besproken te worden.

Gevolgen uitspraak Raad van State over Rav-factoren

Bij het verlenen van natuurvergunningen wordt gebruik gemaakt van de stikstofemissiefactoren die zijn opgenomen in de regeling ammoniak en veehouderij (Rav), de zogenaamde Rav-factoren.

Op 7 september jongstleden oordeelde de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State in drie zaken dat het onzeker is of emissiearme melkveestallen in de praktijk doen wat ze beloven, terwijl zekerheid volgens de Europese natuurbeschermingsregels wel vereist is bij het verlenen van natuurvergunningen. Het ging in die zaken om stallen met emissiearme vloeren, types A.1.13 en A.1.28.

De uitspraken hebben tot gevolg dat emissiefactoren voor deze typen stallen niet meer mogen worden gebruikt voor het verlenen van natuurvergunningen. Volgens de Raad van State gaan de uitspraken niet over andere emissiearme stalsystemen in de melkveesector en ook niet over emissiearme stallen in de pluimvee- en varkenssector. Ongetwijfeld zullen hierover ook procedures volgen.

In de praktijk blijkt de effectiviteit van emissiearme stallen lager te zijn als gevolg van onvoldoende naleving van de technische en gebruikseisen. Ook het bedrijfsmanagement heeft een belangrijke invloed op de emissies.

Het kabinet wil medio oktober 2022 met aanscherpingen en verduidelijkingen komen in het bestaande instrumentarium van toestemmingverlening in het kader van de Wet natuurbescherming. Daarin zal ook een binnenkort te verschijnen onderzoeksrapport van Wageningen Livestock Research (WLR) betrokken worden. Deze organisatie heeft onderzocht hoe de effectiviteit van bestaande en nieuw te bouwen emissiearme stalsystemen verbeterd kan worden.

Handhaving verzekeringsplicht landbouwvoertuigen

Sinds 1 januari 2022 geldt een kentekenplicht voor landbouwvoertuigen. Wanneer het voertuig is geregistreerd en een kentekenbewijs is afgegeven, moet het ook verzekerd zijn, ook als er niet mee wordt gereden.

Het kenteken en de meldcode moeten worden doorgegeven aan de verzekeraar, ook als het voertuig al verzekerd is. De verzekeraar geeft vervolgens aan de Rijksdienst wegverkeer (RDW) door dat het voertuig verzekerd is voor wettelijke aansprakelijkheid (WA).

De RDW is inmiddels gestart met het versturen van brieven naar eigenaren van landbouwvoertuigen die (nog) geen verzekering hebben afgesloten.

Eigenaren hebben zelf de mogelijkheid om te controleren of hun voertuigen als WA-verzekerd geregistreerd staan via www.rdw.nl/kentekencheck.

Vanaf 1 januari 2023 gaat de RDW actief in het kentekenregister controleren of landbouwvoertuigen zijn verzekerd. Indien dit niet het geval is, kan een boete van € 400 opgelegd worden.

Onterechte afwijzing handhavingsverzoek bemesten gronden

Een milieuvereniging had bij Gedeputeerde Staten een handhavingsverzoek ingediend tegen een melkveebedrijf, omdat deze geen natuurvergunning had voor het bemesten van gronden. Gedeputeerde Staten weigerden – ook na bezwaar - handhavend op te treden, waarna de milieuvereniging beroep instelde.

De rechtbank oordeelde dat er onvoldoende was onderzocht of het bemesten vergunningvrij is. Een natuurvergunning voor het bemesten van gronden is sinds de inwerkingtreding van de Spoedwet aanpak stikstof alleen nog nodig als het bemesten een significant gevolg kan hebben voor een Natura 2000-gebied. Voor de beoordeling van de vraag of voor het bemesten van gronden een natuurvergunning nodig is, zijn in een eerdere uitspraak de volgende uitgangspunten geformuleerd.

Ten eerste moet onderzocht worden of bemesting op de referentiedatum aan de algemene regels voldeed. Dat onderzoek omvat zowel het planologische regime als de meststoffenwetgeving. De rechtbank heeft op basis van de bevindingen van het tussentijds advies van het Adviescollege Stikstofproblematiek kortgezegd geoordeeld dat de legale situatie na de referentiedatum alleen maar beter is geworden. Dit vanwege de strenger geworden mestregelgeving. De rechtbank oordeelde dat dit algemene uitgangspunt niet van toepassing is als zich één van deze drie uitzonderingssituaties voordoet:

- Het grondgebruik van de veehouderij is op enig moment na de referentiedatum gewijzigd van akkerland naar grasland;
- Als gronden van de veehouderij pas na de referentiedatum in gebruik zijn genomen voor landbouw;

- Als er contra-indicaties zijn voor de aanname dat de veehouderij de toepassingsnorm altijd maximaal heeft benut. Dat kan op de referentiedatum al het geval zijn geweest, maar ook daarna.

Gedeputeerde Staten had aan de hand van de Gecombineerde opgaven vastgesteld dat er geen wijzigingen waren in de percelen in 2020 en 2021. De rechtbank vond dit onderzoek te summier, er hadden meerdere jaren onderzocht moeten worden.

De rechtbank droeg Gedeputeerde Staten op verder onderzoek te doen en een nieuw besluit te nemen op het bezwaar tegen de afwijzing van het handhavingsverzoek.

Belangrijke data

15 oktober 2022

Uiterste datum inzaai EA-vanggewas

31 oktober 2022

Uiterste datum inzaai vanggewas voor alle biologisch geteelde maïs en voor op gangbare wijze geteelde suikermaïs, CCM, korrelmaïs en MKS

31 oktober 2022

Uiterste datum inzaai wintergraan als hoofdteelt na maïs op zand- en lössgrond

1 november 2022

Uiterste datum aanmelding vrijstellingsregeling zoogkoeien voor bedrijven met fosfaatrechten

1 december 2022

Uiterste datum aanmelding vrijstellingsregeling zoogkoeien voor bedrijven zonder fosfaatrechten

Datum nog niet bekend

Aanvraag derogatie 2022

Met onze Agro-Nieuwsbrief willen wij u op de hoogte houden van de ontwikkelingen die mogelijk uw bedrijf raken. Wij hebben aan de samenstelling de grootst mogelijke zorg besteed. Wij aanvaarden echter geen aansprakelijkheid voor niet (meer) juiste informatie. Wilt u op basis van deze informatie actie ondernemen, dan is nader advies noodzakelijk. Voor een dergelijk advies kunt u een afspraak met ons maken. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enigerlei wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere wijze, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.